

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
SENAT

Comisia pentru constituționalitate

SENATUL ROMÂNIEI
Nr. LXVIII / 2269 / 14.09.21

Către
Biroul permanent al Senatului

Biroul permanent, în ședința din 9 septembrie 2021, a hotărât ca solicitarea Curții Constituționale privind elaborarea unui punct de vedere asupra cererii de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională dintre Parlamentul României, pe de o parte, și Guvernul României, pe de altă parte, să fie transmisă la Comisia pentru constituționalitate, **în vederea formulării proiectului punctului de vedere al Biroului permanent**, până la data de 14 septembrie 2021, ora 10.00.

În ședința din 14 septembrie 2021, membrii Comisiei pentru constituționalitate au analizat sesizarea formulată de Prim-ministrul României și au hotărât, **cu majoritate de voturi, să transmită Biroului permanent al Senatului proiectul punctului de vedere** astfel cum este redactat în anexă.

Alăturat, vă înaintăm, *proiectul punctului de vedere referitor la cererea de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională dintre Parlamentul României, pe de o parte, și Guvernul României, pe de altă parte.*

Președinte,

Secretar,

Senator Ion-Cristinel RUJAN

Senator Cristian Augustin NICULESCU-ȚĂGĂRLAȘ

București, 14 septembrie 2021.

PUNCT DE VEDERE**privind cererea de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională dintre Parlamentul României, pe de o parte, și Guvernul României, pe de altă parte**

În exercitarea prerogativei prevăzute în art.146 lit.e) din Constituție și în art.11 alin.(1) pct.A lit.e), art.34 și urm. din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prim-ministrul României, autor al sesizării, solicită instanței de contencios constituțional să constate existența unui conflict juridic de natură constituțională dintre Parlamentul României, pe de o parte, și Guvernul României, pe de altă parte, născut din încălcarea dispozițiilor constituționale cu privire la modul în care a fost inițiată și depusă moțiunea de cenzură, respectiv din încălcarea dispozițiilor constituționale cu privire la modul în care moțiunea inițiată și depusă contrar Constituției a fost comunicată ulterior Guvernului.

Astfel, arată autorul sesizării că Moțiunea de cenzură cu titlul: „*Demiterea Guvernului Cîțu, singura șansă a României de a trăi!*” a fost inițiată, depusă și comunicată Guvernului României cu încălcarea dispozițiilor art.1, art.113 alin.(2) din Constituția României, republicată, ale art.15 și art.94 din Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului, precum și ale art. 14 din Legea nr.96/2006 privind statutul deputaților și al senatorilor.

Raportând situația de fapt sesizată de Prim-Ministrul Guvernului României la prevederile Constituției și la dispozițiile art. 94 alin. (1) din Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului, **rezultă existența unui conflict juridic de natură constituțională** întrucât Parlamentul României, prin Președintele Camerei Deputaților, a transmis Guvernului României o moțiune de cenzură inițiată, depusă și comunicată **cu încălcarea dispozițiilor constituționale ale art. 113 alin. (2) din Constituție**, ceea ce se constituie într-o conduită neconstituțională, neloială și abuzivă, față de autoritatea executivă și care a generat o situație conflictuală a cărei origine rezultă chiar din textul constituțional.

Considerăm că opinia autorului sesizării este întemeiată. Potrivit acesteia, conflictul juridic de natură constituțională între Parlamentul României, pe de o parte, și Guvernul României, pe de altă parte, a fost generat de încălcarea dispozițiilor constituționale cu privire la **modul în care a fost inițiată și depusă moțiunea de cenzură**, respectiv din încălcarea dispozițiilor constituționale cu privire la **modul în care moțiunea de cenzură inițiată și depusă contrar Constituției a fost comunicată** ulterior Guvernului. Astfel, Parlamentul României prin Președintele Camerei Deputaților a încălcat dispozițiile constituționale cu privire la comunicarea moțiunii de cenzură către Guvern în aceeași zi cu depunerea acesteia, în speță în data de 3 septembrie 2021. De asemenea, Parlamentul României prin Președinte Camerei Deputaților, în mod eronat, cu încălcarea Constituției și a prevederilor regulamentare, a comunicat tardiv o moțiune de cenzură inițiată și depusă cu încălcarea condițiilor constituționale privind numărul minim de semnături valide care să reflecte manifestarea de voință a unei pătrimi din numărul parlamentarilor în favoarea inițierea unei moțiuni de cenzură.

În situația litigioasă dedusă judecării Curții Constituționale, **singura soluție constituțională pentru blocarea consecințelor juridice ale unei moțiuni de cenzură inițiate, depuse și comunicate Guvernului cu încălcarea Constituției nu se poate realiza decât prin sesizarea Curții Constituționale cu un conflict juridic de natură constituțională – demers inițiat de prim-ministrul Guvernului României.**

Sesizarea **întreține condițiile constituționale de admisibilitate** cu privire la titularul sesizării fiind formulată de prim-ministrul Guvernului României, titular al dreptului de sesizare potrivit art. 146 lit. (e) din Constituție. Totodată, sesizarea respectă cerința constituțională confirmată în repetate rânduri de jurisprudența Curții, cu privire la *autoritățile publice aflate în conflict: Parlamentul României, pe de o parte, și Guvernul României, pe de altă parte, ca părți - autorități publice aflate în conflict.*

În privința **motivelor** pe care se întemeiază cererea de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională dintre Parlamentul României, pe de o parte, și Guvernul României, apreciem că acestea sunt **întemeiate** în considerarea următoarelor raționamente:

(A) Într-un stat de drept în care principiul separației puterilor în stat este respectat, controlul parlamentar exercitat asupra activității Executivului prin *moțiune de cenzură* angajează un raport juridic între Parlament (puterea legislativă) și Guvern (puterea executivă) care se subsumează în mod necesar **principiului constituționalității** procedurilor parlamentare.

Moțiunea de cenzură este un instrument de exercitare a controlului parlamentar asupra activității executive. Parlamentul este singura autoritate publică în fața căreia Guvernul răspunde politic, iar sancțiunea corespunzătoare acestei răspunderi politice o reprezintă demiterea Guvernului ca urmare a retragerii încrederii acordate prin votul de investitură al Parlamentului, potrivit procedurii descrise la art. 113 alin. (1) din Constituție.

Având în vedere efectele juridice constituționale pe care le produce adoptarea unei moțiuni de cenzură (*demiterea Guvernului*, forma cea mai gravă de sancțiune care poate fi aplicată acestuia), legiuitorul constituant a stabilit în cuprinsul art. 113 din Constituție o serie de **condiții de validitate** care privesc etapele principale ale unei moțiuni de cenzură: **inițierea, depunerea, comunicarea, prezentarea, dezbaterea și votarea moțiunii de cenzură:**

i. Inițierea moțiunii de cenzură:

Moțiunile de cenzură nu pot fi inițiate decât de cel puțin o pătrime din numărul total al deputaților și senatorilor (art. 113 alin.(2) din Constituție).

Numărul minim de parlamentari inițiatori ai moțiunii de cenzură este expresia seriozității în plan politic, a unui astfel de demers prin raportare la efectele juridice ale unei moțiuni de cenzură adoptate și este o garanție a principiului stabilității guvernamentale.

În această etapă, moțiunea de cenzură este exclusiv un demers politic, de coagulare a unei manifestări de voință politică în sensul demarării procedurii controlului parlamentar prin moțiune de cenzură. În această etapă se identifică parlamentarii care își vor exprima în mod direct și indubitabil voința politică de a demara procedura moțiunii de cenzură. În această etapă se formalizează *textul moțiunii* (act eminent politic) și se exprimă în mod neechivoc, prin *semnătura senatorilor și deputaților*, voința de a demara etapa următoare din procedura controlului parlamentar prin moțiune de cenzură.

ii. Depunerea moțiunii de cenzură:

Depunerea moțiunii de cenzură echivalează cu *înregistrarea* oficială la birourile permanente ale fiecărei Camere a textului moțiunii însoțit de semnăturile parlamentarilor. Depunerea moțiunii de cenzură este o etapă crucială în procedura controlului parlamentar prin

moțiuni de cenzură întrucât marchează momentul în care moțiunea de cenzură ca *act politic* se transformă în moțiuni de cenzură ca *act juridic*, de care Constituția și Regulamentul activităților comune ale celor două Camere leagă producerea unor efecte juridice în plan procedural.

iii. Comunicarea moțiunii de cenzură

Comunicarea moțiunii de cenzură către Guvern este etapa imediat următoare depunerii/inregistrării oficiale a acesteia. Aceasta este o **obligație constituțională pentru Parlament, care rezultă din art. 113 alin. (2)** din Legea fundamentală. Textul constituțional este **imperativ** cu privire la obligația comunicării moțiunii de cenzură în aceeași zi în care a fost depusă. Această etapă este necesară pentru că din momentul depunerii moțiunii de cenzură, Guvernul trebuie să ia la cunoștință de faptul că în Parlament s-a constituit în mod oficial o voință expresă care reclamă demiterea Guvernului.

Comunicarea moțiunii în aceeași zi cu depunerea acesteia este o condiție prevăzută atât la nivel constituțional, cât și în Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului și are ca scop atenționarea Guvernului de către Parlament cu privire la inițierea unei moțiuni de cenzură, pentru ca executivul să poată lua cunoștință de conținutul moțiunii.

iv. Prezentarea în birourile permanente a moțiunii de cenzură depuse

Această etapă nu este prevăzută de Constituția României, însă este prevăzută în Regulamentul activităților comune ale celor două Camere.

v. Prezentarea moțiunii de cenzură în Plenul reunit al celor două Camere

Această etapă este prevăzută de către textul constituțional și detaliată în Regulamentul activităților comune ale celor două Camere. Conform art. 94 alin.(1) teza a doua din Regulament, moțiunea de cenzură se prezintă în ședința comună a celor două Camere în cel mult 5 zile de la data depunerii.

vi. Dezbaterea și supunerea la vot a moțiunii de cenzură

Conform Constituției României, moțiunea de cenzură se dezbate după 3 zile de la data când a fost prezentată în ședința comună a celor două Camere.

Prin urmare, **dezbaterea și adoptarea moțiunii de cenzură au loc doar în ședința comună a celor două Camere ale Parlamentului**, cerință care respectă simetria juridică cu votul de investitură al Guvernului și reflectă totodată, raportul de încredere care trebuie să existe între Parlament și Guvern.

(B) **Primul motiv** invocat de Prim-ministrul Guvernului României în cererea privind existența conflictului juridic se referă la **precondiția procedurală cerută de Constituție pentru depunerea motiunii de cenzură, respectiv existența unui număr minim de inițiatori ai respectivei motiuni de cenzură.**

Considerăm că opinia autorului sesizării este argumentată constituțional. Potrivit acesteia, inițierea unei motiuni de cenzură presupune o manifestare de voință expresă, individuală și unilaterală din partea parlamentarului, senator sau deputat, de a demara procedura controlului parlamentar prin moțiuni de cenzură, în conformitate cu dispozițiile art. 113 alin. (2) din Constituția României, republicată. Inițierea motiunii de cenzură, potrivit dispozițiilor constituționale, *se face de cel puțin o pătrime din numărul total al deputaților și al senatorilor.* Această manifestare de voință expresă, individuală și unilaterală nu se poate exprima decât în forma cerută de lege (lato sensu), respectiv de regulamentele parlamentare. Ca act juridic al Parlamentului, manifestarea de voință a parlamentarilor de a iniția o moțiune de cenzură trebuie să fie **neviciată și exprimată în forma prevăzută de lege.**

Fiind o condiție *ad validitatem de rang constituțional*, numărul minim al inițiatorilor **se verifică după depunerea/înregistrarea** motiunii de cenzură, prin **analizarea și validarea listei** care însoțește moțiunea de cenzură și care cuprinde **numele și prenumele parlamentarilor**, mențiunea **calității** în care s-au înscris pe acea listă (**deputat sau senator**), mențiunea **grupului parlamentar** din care fac parte, precum și **semnătura olografă** a fiecărui inițiator ca expresie a manifestării acordului de voință liber și neviciat cu privire la conținutul respectivei motiuni.

Exprimarea manifestării de voință individuale în forma prevăzută de lege atestă că moțiunea de cenzură este însoțită de persoana semnatară, iar aceasta își poate asuma răspunderea pentru conținutul documentului prin intermediul unei semnături valide, respectiv poate să decline răspunderea pentru conținutul documentului în cazul unei semnături nevalide. Totodată, semnătura atestă că documentul semnat - în conținutul lui - nu mai poate fi modificat ulterior semnării sale. Chiar dacă actul depunerii se încadrează în actele prealabile ale procedurii adoptării, prin hotărâre a Parlamentului, a motiunii de cenzură, acesta produce efecte juridice, fiind și momentul de la care încep să curgă termenele legale. Mai mult, Curtea Constituțională a reținut că, *"din perspectiva funcției de control exercitate de Parlament asupra executivului, dispozițiile constituționale prevăd ca modalități de acțiune, printre altele, moțiunea de cenzură* [Decizia nr. 209 din 7 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 188

din 22 martie 2012], expresie a răspunderii politice a Guvernului față de Parlament [Decizia nr. 285 din 21 mai 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 478 din 28 iunie 2014, paragraful 56]. Însă, moțiunea de cenzură, deși prin excelență un act politic, produce consecințe juridice în plan constituțional, astfel că ea trebuie adoptată procedural potrivit exigențelor Constituției. Prin urmare, controlul de constituționalitate asupra unei moțiuni de cenzură nu poate viza conținutul sau motivele care au dus la adoptarea acesteia, ci numai aspectele strict formale de nivel constituțional referitoare la adoptarea sa.”

Dispozițiile art. 94-97 din Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului, republicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 247 din 25 martie 2020, dezvoltând prevederile constituționale ale art. 113 din Constituție, instituie doar o serie de reguli cu privire la cadrul procedural parlamentar al moțiunii de cenzură:

Art.94.- (1) Moțiunea de cenzură inițiată de cel puțin o pătrime din numărul total al deputaților și senatorilor se prezintă birourilor permanente și se comunică Guvernului de către președintele Camerei Deputaților, în ziua în care aceasta a fost depusă. Moțiunea de cenzură se prezintă în ședința comună a celor două Camere în cel mult 5 zile de la data depunerii.

(2) Dezbaterile moțiunii de cenzură are loc după 3 zile de la data când a fost prezentată în ședința comună a celor două Camere.

(3) Data și locul ședinței comune, împreună cu invitația de participare, se comunică Guvernului de către președintele Camerei Deputaților, cu 24 de ore înainte ca aceasta să aibă loc.

Art. 95. - (1) După prezentarea moțiunii de cenzură de către deputatul sau senatorul desemnat de inițiatorii acesteia, președintele care conduce ședința comună dă cuvântul prim-ministrului sau, în cazul imposibilității participării acestuia, membrului Guvernului care îl reprezintă, pentru prezentarea poziției Guvernului.

(2) În continuare, președintele dă cuvântul deputaților și senatorilor, în ordinea înscrierii lor la cuvânt.

Art. 96. - După încheierea dezbaterilor se procedează la votarea moțiunii de cenzură.

Art. 97. - Dispozițiile art. 90-93 sunt aplicabile, în mod corespunzător, și în cazul adoptării moțiunii de cenzură.

Potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, un conflict juridic de natură constituțională dintre autorități publice *"presupune acte sau acțiuni concrete prin care o autoritate sau mai multe își arogă puteri, atribuții sau competențe care, potrivit Constituției, aparțin altor autorități publice, ori omisiunea unor autorități publice, constând în declinarea competenței sau în refuzul de a îndeplini anumite acte care intră în obligațiile lor"*(Decizia nr. 53 din 28 ianuarie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 144 din 17 februarie 2005). Prin Decizia nr. 270 din 10 martie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 290 din 15 aprilie 2008, Curtea a statuat că textul art. 146 lit. e) din Constituție *"stabilește competența Curții de a soluționa în fond orice conflict juridic de natură constituțională ivit între autoritățile publice, iar nu numai conflictele de competență născute între acestea"*. Prin urmare, potrivit jurisprudenței Curții, conflictele juridice de natură constituțională nu se limitează numai la conflictele de competență, pozitive sau negative, care ar putea crea blocaje instituționale, ci vizează orice situații juridice conflictuale a căror naștere rezidă în mod direct în textul Constituției (a se vedea și Decizia nr. 901 din 17 iunie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 503 din 21 iulie 2009).

În speță, potrivit autorului sesizării, conflictul juridic de natură constituțională este determinat, pe de o parte, de omisiunea/îndeplinirea defectuoasă a verificării condițiilor de fond care validează demararea procedurii adoptării moțiunii de cenzură, pe de altă parte, este determinat de modalitatea depunerii și comunicării acestei moțiuni în condițiile art.113 alin.(2) din Constituție. Având în vedere trăsăturile definiției ale conflictului juridic de natură constituțională, enunțate de Curtea Constituțională în jurisprudența sa, dintre care sunt de amintit nu doar refuzul de a îndeplini anumite acte care intră în obligațiile autorităților publice, ci și **"orice situații juridice conflictuale a căror naștere rezidă în mod direct în textul Constituției"**, se poate constata că **prezenta sesizare, prin care se reclamă o anumită conduită a Parlamentului, prin structurile sale, echivalează cu un refuz de îndeplinire a unor atribuții constituționale, întrunind, sub aspect formal, condițiile de admisibilitate inclusiv din perspectiva obiectului său."**

Moțiunile de cenzură (ca de altfel orice alte acte inițiate de parlamentari) se inițiază și se depun numai sub **semnătura în original** a parlamentarilor inițiatori. Recent, ca urmare a măsurilor luate de autorități în vederea combaterii pandemiei determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2, regulamentele parlamentare au prevăzut doar posibilitatea

exercitării dreptului de inițiativă parlamentară **prin mijloace electronice, atestate însă pe baza semnăturii electronice**. Așadar, în prezent, potrivit Regulamentelor parlamentare, actele circumscrise dreptului la inițiativă parlamentară pot fi depuse fie sub semnătură în original, fie prin mijloace electronice, atestate prin semnătura electronică (a se vedea în acest sens art. 95 alin. 5 din Regulamentul de organizare și funcționare a Senatului).

În consecință, în condițiile prevederilor art. 104 din Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului, potrivit cărora dispozițiile acestuia se completează cu prevederile aplicabile din Regulamentul Camerei Deputaților și Senatului, rezultă că atestarea manifestării de voință a unui parlamentar semnatar că dorește să inițieze și să își însușească conținutul unei moțiuni de cenzură se realizează **fie prin depunerea semnăturii acestuia în original, fie electronic, prin semnătură electronică, dar exclusiv la momentul depunerii acesteia**. Orice altă modalitate de exprimare a manifestării de voință a unui parlamentar - fax, scanare, fotocopiere -, nefiind realizată în forma prevăzută de regulamentele parlamentare, nu poate fi considerată ca fiind făcută în forma cerută de lege.

De asemenea, etapa inițierii unei moțiuni de cenzură este una cu executare dintr-o dată, la momentul depunerii, iar nu cu executare succesivă, care să implice ori să permită complinirea condiției de validitate a unui asemenea act juridic prin completarea numărului de semnături sau înlocuirea semnăturilor după data/momentul depunerii moțiunii de cenzură.

Astfel, rezultă că textul moțiunii de cenzură face corp comun cu listele de semnături care atestă manifestarea de voință expresă, individuală și unilaterală de însușire a respectivului text. Îndeplinirea condiției de validitate cu privire la numărul minim de parlamentari necesar pentru inițierea unei moțiuni de cenzură nu se poate stabili decât prin raportare la momentul depunerii moțiunii, iar nu prin raportare la un moment ulterior, nedefinit în timp. O astfel de interpretare se justifică prin rațiunea însăși a normei constituționale. Dacă am accepta că o moțiune de cenzură se poate depune cu încălcarea condiției numărului minim de semnături sau a validității acestora, ar însemna că rațiunea pentru care a fost instituită această condiție de rang constituțional nu își mai găsește aplicarea.

Inițierea unei moțiuni de cenzură și depunerea acesteia presupune **în mod obligatoriu atât verificarea îndeplinirii condiției constituționale a numărului minim de inițiatori, cât și verificarea corolarului logic al acesteia, anume respectarea condiției de validitate a semnăturilor** acordate în vederea inițierii moțiunii de cenzură. Această competență nu este

atribuită în mod expres niciunei structuri parlamentare. În schimb, Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului prevede, în art. 94 alin. (1), că moțiunea de cenzură inițiată de cel puțin o pătrime din numărul total al deputaților și senatorilor se prezintă birourilor permanente și se comunică Guvernului de către Președintele Camerei Deputaților, în ziua în care aceasta a fost depusă. De asemenea, conform art. 15 alin.(1) lit. c) din același regulament, birourile permanente ale Camerei Deputaților și Senatului se întrunesc în ședință comună, la convocarea președinților acestora, pentru pregătirea și asigurarea desfășurării în bune condiții a lucrărilor ședințelor comune. Din interpretarea sistematică a acestor prevederi **rezultă că verificarea condițiilor de validitate** atât cu privire la numărul minim de parlamentari, cât și a semnăturilor acestora pentru inițierea unei moțiuni de cenzură **nu se poate realiza decât de către birourile permanente ale celor două Camere, în scopul pregătirii și asigurării desfășurării în bune condiții a lucrărilor ședințelor comune.** Or, această verificare nu a avut niciodată loc cu privire la cele 124 de semnături depuse în data de 3 septembrie 2021 și nici cu privire la cele 34 de semnături depuse în data de 6 septembrie 2021, care vizau tot moțiunea de cenzură depusă în 3 septembrie 2021, toate fiind comunicate în corpore Guvernului de către Președintele Camerei Deputaților în data de 7 septembrie 2021.

Verificarea **autenticității** semnăturilor inițiatorilor este la fel de importantă pentru determinarea numărului minim de semnături pentru inițierea unei moțiuni de cenzură. Fără nicio îndoială, **dacă semnatura unui inițiator nu îndeplinește condițiile de formă** ale unei **semnături olografe** prin raportare la cerințele stabilite prin art. 268 alin. (1) din Codul de procedură civilă **ori nu îndeplinește cerințele unei semnături electronice extinse** (*reglementată potrivit art. 95 alin. (5), art. 175 alin. (2) și art. 177 alin. (2) din Regulamentul Senatului pentru semnarea exclusiv a propunerilor legislative, a întrebărilor sau a interpelărilor*), pe cale de consecință, **acele semnături neconforme nu pot fi luate în calcul la stabilirea numărului minim de semnături pentru inițierea moțiunii.** De asemenea, verificarea numărului și titularului semnăturii este importantă și din perspectiva verificării unei alte condiții constituționale de validitate care prevede limitarea numărului de moțiuni de cenzură care pot fi inițiate de parlamentari. Astfel, dacă moțiunea de cenzură ar fi respinsă, deputații și senatorii care au semnat-o nu mai pot iniția o altă moțiune în aceeași sesiune parlamentară.

Concluzionând, cerința întrunirii numărului legal de semnături de susținere a depunerii moțiunii de cenzură prevăzută de Constituție este o **condiție de fond a promovării însăși a**

moțiunii de cenzură. Nerespectarea de către inițiatori a acestei condiții, promovarea unei moțiuni de cenzură de un număr insuficient de parlamentari este o iregularitate procedurală care contravine Constituției și duce la invalidarea acestui demers parlamentar. În acest caz, continuarea de către Parlament a procedurii cu privire la o moțiune de cenzură care nu întrunește condițiile de validitate stabilite de Constituție, plasează această autoritate publică într-un conflict juridic de natură constituțională cu Guvernul, iar cererea prim-ministrului este întemeiată.

(C) Dispoziția art.113 alin.(2) din Constituție prevede expressis verbis că moțiunea de cenzură inițiată se comunică Guvernului la data depunerii.

Din interpretarea dispozițiilor art.94 alin.(1) din Regulamentul activităților comune ale celor două Camere, coroborate cu cele constituționale anterior menționate, reiese că nu se poate pune semnul echivalenței între depunerea moțiunii de cenzură și prezentarea acesteia în birourile permanente. Dispoziția din regulament face distincție între acestea astfel cum este prevăzută: *”Moțiunea de cenzură inițiată (...) se prezintă birourilor permanente și se comunică Guvernului de către președintele Camerei Deputaților, în ziua în care aceasta a fost depusă.”*

Sesizarea prim-ministrului este întemeiată și sub aspectul comportamentului neconstituțional și neloial al Parlamentului care, prin Președintele Camerei Deputaților nu a comunicat Guvernului moțiunea de cenzură în ziua în care a fost depusă de inițiatori. Acest comportament neloial al Parlamentului nu poate fi justificat prin argumentul că birourile permanente ale celor două Camere nu s-au putut întruni din lipsă cvorum în ședințele convocate în datele de 3, 4, 6 și 7 septembrie 2021. Aspectele legate de modul de funcționare și de organizare a celor două Camere vizează exclusiv o activitate internă, care nu reflectă raporturile constituționale dintre Parlament și Guvern. În schimb, comunicarea moțiunii de cenzură inițiate și depuse de parlamentari este o activitate de rang constituțional, care trebuie respectată în spiritul și litera sa, ceea ce nu s-a întâmplat în speța dedusă judecății Curții Constituționale.

Nu rezultă în mod necesar din interpretarea sistematică a textului regulamentar faptul că prezentarea moțiunii de cenzură trebuie să se facă în birourile permanente în aceeași zi în care a fost depusă în Parlament, însă comunicarea moțiunii către Guvern trebuie să se realizeze în aceeași zi în care moțiunea a fost depusă. Această interpretare sistematică este fundamentată și de o logică instituțională.

Comunicarea moțiunii în aceeași zi cu depunerea acesteia este o condiție prevăzută atât la nivel constituțional, cât și la nivel regulamentar pentru că vizează raporturile de putere dintre Parlament (unde s-a inițiat o moțiune de cenzură) și Guvern (autoritatea împotriva căreia s-a inițiat moțiunea de cenzură). Prin comunicarea moțiunii de cenzură inițiate și depuse, Parlamentul atenționează încă dintr-o fază incipientă Guvernul că există o moțiune de cenzură depusă, pentru ca acesta din urmă să-și reconsidere comportamentul instituțional în fața unui pericol de pierdere a mandatului. Dacă am accepta ideea că Parlamentul poate comunica moțiunea de cenzură Guvernului **oricând** după depunerea acesteia, am putea ajunge la abuzuri din partea Parlamentului, inclusiv prin comunicarea moțiunii de cenzură cu o zi înainte de a se dezbate sau chiar în ziua dezbaterii. Chiar dacă am utilizat un argument de tipul *reductio ad absurdum*, acesta este util pentru a înțelege de ce **comunicarea moțiunii de cenzură Guvernului în ziua în care aceasta a fost depusă este o condiție constituțională care nu poate fi încălcată și, dacă a fost încălcată, nu poate fi acoperită ulterior.**

Și în opinia noastră, ca în cea a autorului, cerința constituțională cuprinsă în art. 113 alin. (2) teza a doua, respectiv aceea ca Parlamentul să comunice Guvernului moțiunea de cenzură "la data depunerii" nu a fost îndeplinită. Moțiunea de cenzură în cauză a fost depusă în data de 3 septembrie a.c., iar comunicarea ar fi trebuit să se realizeze în aceeași zi, iar nu 4 zile mai târziu. Rațiunea pentru care legiuitorul constituant a instituit acest moment temporal al comunicării a fost tocmai aceea de a nu se permite complinirea lipsurilor cererii introductive. De altfel, comunicarea către Guvern peste termenul constituțional a moțiunii de cenzură depuse în data de 3 septembrie a.c. a **permis inițiatorilor înlocuirea semnăturilor neregular depuse și completarea în acest mod a numărului minim de semnături cerut de Legea fundamentală. Această conduită abuzivă în exercitarea unei competențe constituționale plasează Parlamentul în afara cadrului constituțional.**

Parlamentul, prin Președintele Camerei Deputaților, a condiționat în mod neloial și neconstituțional, comunicarea moțiunii de cenzură Guvernului de o etapă prevăzută de regulament și anume de prezentarea acesteia în cadrul birourilor permanente ale celor două Camere, și a încălcat astfel obligația constituțională prevăzută de art. 113 alin. (2) care impune comunicarea moțiunii Guvernului în chiar ziua depunerii acesteia. Această conduită a Parlamentului neconformă cu Constituția a generat **conflictul juridic de natură constituțională**

dedus spre soluționare Curții Constituționale, iar sesizarea este întemeiată pentru motivele arătate mai sus.

Cererea formulată de autor vizează o situație litigioasă, întrucât privește un diferend între Guvern și Parlament cu privire la procedura de adoptare a moțiunii de cenzură. Situația litigioasă are și un caracter juridic, întrucât vizează aspectele procedurale de adoptare a moțiunii de cenzură, și nu conținutul acesteia, care este unul eminent politic; astfel, este imputabilă Parlamentului o conduită care nesocotește condițiile necesare a fi întrunite pentru depunerea și comunicarea către Guvern a moțiunii de cenzură. În consecință, situația juridică litigioasă are natură constituțională având în vedere că moțiunea de cenzură ține de domeniul dreptului constituțional și reprezintă un instrument constituțional de realizare a controlului parlamentar asupra activității Guvernului, iar cererea formulată vizează interpretarea art. 66 alin. (1) și art. 113 alin. (2) din Constituție (*a se vedea Decizia nr. 609/2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 980 din 23 octombrie 2020*).

Din această perspectivă, considerăm că aspectele procedurale invocate de autor în sesizare, care au arătat blocajul instituțional, fac obiectul controlului constituționalității, fiind necesară și oportună implicarea Curții Constituționale.

Față de cele arătate, Biroul permanent al Senatului susține că Moțiunea de cenzură cu titlul: *„Demiterea Guvernului Cișu, singura șansă a României de a trăi!”* a fost inițiată și depusă cu nerespectarea dispozițiilor constituționale ale art.113 alin.(2) din Constituția României, republicată, și, în consecință, solicită Curții Constituționale să constate existența unui conflict juridic de natură constituțională dintre Parlamentul României, pe de o parte, și Guvernul României, pe de altă parte, și să admită sesizarea formulată de Prim-ministrul României.